

Leven vanuit de Bron
Verdieping en reflecties voor moeders
Hanna Jongejan-Kater

ISBN 9789088973789
NUR 625

Omslagontwerp: Huis van Mijn
Opmaak binnenwerk: Fijnzinnig Ontwerp

De bijbelteksten zijn, tenzij anders vermeld, ontleend
aan de Herziene Statenvertaling © stichting HSV 2010.

© 2024 Groen, een onderdeel van Jongbloed Christelijke Media –
Leeuwarden.

Alle rechten voorbehouden.
www.jongbloedmedia.nl

Hanna Jongejan-Kater

Leven vanuit de Bron

verdieping
en reflectie
voor
moeders

Inhoud

Dankwoord	7
Inleiding	9
1. Geroepen	11
2. Toegewijd	18
3. De liturgie van het dagelijkse leven	23
4. Een burcht in de storm van de tijd	27
5. Op je lijf geschreven	31
6. Met open armen	39
7. In de spiegel	43
8. Van kracht tot kracht	47
9. Verborgen goedheid	52
10. Zijn wonderen verhalen	56
11. Omgeven door liefde	62
12. Met heel je hart	66
13. God van generaties	71
14. Worstelen op de weg naar wijsheid	76
15. Tedere liefde	80
16. Vol vertrouwen	87
17. Hier en nu	92
18. Geen grotere blijdschap	97
19. Woorden van leven	101
20. Tegen de klippen op	105
21. Bron van blijdschap	112
22. Boven alle verwarring uit	116
23. Onvoorwaardelijk	120
24. Ontvangen en delen	124
25. Leven onder Gods krachtige hand	129
26. Moeder in Israël	136
27. Koesteren	141
28. Die geloven haasten niet	146
29. Als een rijk getuigenis	150
30. Met een waakzaam hart	154
31. Van eeuwigheid tot eeuwigheid	159
Noten	166

Dankwoord

Allereerst zij God de dank en de eer. Wat een zegen dat we in een vrij land leven. Een land waar Zijn Woord gedeeld mag worden, waar boeken als dit gemaakt kunnen worden en waar christelijke boekhandels de deur wijd open kunnen zetten. Hij gaf ons Zijn Woord om uit te putten. Ook tijdens het schrijven van dit boek was het steeds Zijn kracht in mijn zwakheid. (2 Kor. 12:9)

Daarnaast wil ik mijn steun en toeverlaat bedanken. Dank je wel, Aart, voor je liefde, wijsheid en luisterend oor, en voor de boeken uit je studeerkamer die ik mocht gebruiken.

De vrouwen die hun huis en hun hart voor mij en Johanna openden, wil ik ook hartelijk danken. Ik hoop dat jullie verhalen andere moeders zullen bemoedigen. In elk gesprek gaven jullie mij genoeg stof tot nadenken. Marieke liet zien hoe je oog kunt hebben voor de eigenheid van kinderen. Anne-Wil deelde hoe je kunt leven vanuit wat je ontvangen hebt. Dat dat genoeg is. Meer dan genoeg. Alieske leerde me hoe je in kleine, alledaagse dingen naar God kunt verwijzen. Dat de ochtendzon bijvoorbeeld Zijn glorie toont. Mijn eigen moeder heeft mij in haar leven haar onuitputtelijke liefde getoond. Astrid gaf me inzicht in hoe God de relatie tussen gezag, liefde en gehoorzaamheid heeft bedoeld. Judith mocht getuigen van Gods voorzienigheid en dat God haar iets laat zien van wie Hij is als ze naar haar zoon kijkt. Erika helpt anderen door haar ervaringen rust en overzicht te krijgen in huis, waarbij ze benadrukt hoe belangrijk balans is. Naast de moeders die vertelden, wil ik Rianda de Koning bedanken voor het toevertrouwen van haar gedicht. Je hoort de hartslag van het moederhart kloppen wanneer je de regels leest.

Johanna Kamminga en Eline van Vreeswijk, bedankt voor jullie begeleiding en ideeën tijdens het schrijfproces. Dank je wel dat je de gesprekken met Judith en Erika op papier hebt gezet, Johanna. Sara-Maria Smit, dank je wel voor je kundige blik tijdens het meelesen: ik heb daar heel veel aan gehad.

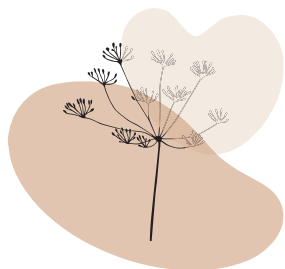

Inleiding

Kort nadat ik 'ja' had gezegd op het voorstel van de uitgever om een boek te gaan schrijven voor moeders, was ik met onze dochter van een paar maanden oud buiten aan het wandelen. Terwijl ik in de wagen keek, vroeg ik me af waar ik aan begonnen was. Zo jong als mijn baby was, zo onervaren voelde ik me als moeder. Hoe kon ik nu een boek schrijven voor andere moeders? Gelukkig is wandeltijd ook gebedstijd. Tijdens het schrijven van dit boek is het mijn voortdurende gebed geweest of de Heilige Geest mijn ogen wilde openen voor de lessen die in de Bijbel staan. En of de woorden die ik door mag geven tot rijke zegen mogen zijn, zowel voor moeders met een huis dat alsmaar leger wordt, als voor moeders met een huis waarin het gehuil van een baby klinkt. Tijdens het schrijfproces leken de woorden uit de Bijbel nieuw, ook al kende ik de meeste gedeelten al jaren. Zo mag de voeding die God geeft elke dag weer nieuw zijn, en mogen we die vervolgens weer doorgeven aan onze kinderen. 'Want de HEERE is goed, Zijn goedertierenheid is voor eeuwig, Zijn trouw van generatie op generatie.' (Ps. 100:5)

Hanna Jongejan

Hoofdstuk 1

Geroepen

Richteren 13:1-5

1. Maar de Israëlieten deden opnieuw wat slecht was in de ogen van de HEERE. Daarom gaf de HEERE hen over in de hand van de Filistijnen, veertig jaar lang.
2. En er was een man uit Zora, uit het geslacht van de Daniëten, en zijn naam was Manoach. Zijn vrouw was onvruchtbaar en had geen kinderen gebaard.
3. Toen verscheen er een Engel van de HEERE aan deze vrouw, en zei tegen haar: Zie toch, u bent onvruchtbaar en hebt geen kinderen gebaard. U zult echter zwanger worden en een zoon baren.
4. Welnu dan, wees toch op uw hoede dat u geen wijn of sterkedrank drinkt, en eet niets onreins.
5. Want zie, u zult zwanger worden en een zoon baren. En er mag geen scheermes op zijn hoofd komen. Want het jongetje zal van de moederschoot af als nazireeër aan God gewijd zijn, en hij zal beginnen Israël te verlossen uit de hand van de Filistijnen.

Uitleg

Een duistere tijd waarin afgoden worden gediend. Een onvruchtbare vrouw. God breekt er dwars doorheen met Zijn belofte vol genade. De vrouw van Manoach is niet de enige vrouw in de Bijbel van wie we lezen dat ze onvruchtbaar is. Denk maar aan Sarai, Hanna en Elizabeth. Onvruchtbaarheid is echter niet het enige wat deze vrouwen verbindt: ze staan alle vier op een kruispunt in de heilsgeschiedenis. Izak, Samuel, Johannes de Doper en Simson zijn kinderen van het wonder. Allemaal wijzen ze vooruit naar het grote Wonderkind, Jezus Christus. Deze

geschiedenis laat zien dat Hij niets van ons nodig heeft: Hij voert Zijn plannen uit waar dit voor mensen onmogelijk is. Waarom laat de Heere soms zo duidelijk zien dat we het niet van onszelf hoeven te verwachten? In een preek over dit gedeelte zegt ds. IJsselstein: ‘Opdat we later zouden denken: Het was niet mijn werk en mijn trouw, maar Zijn werk en Zijn trouw alleen.’¹ Vanaf het allereerste begin dat er leven in de moederschoot werd genesteld, was het Zijn trouw. Elk kind is een wonderkind, gegeven door de hemelse Vader, Die alle dingen al weet voordat wij ze bedenken kunnen. Elke geboorte is een verwijzing naar Zijn scheppingskracht. Naar Zijn werk alleen.

Almachtige Vader in de hemel, U regeert alle dingen. Vaak denk ik te kunnen bouwen op mijn eigen kunnen, maar deze geschiedenis leert mij opnieuw dat ik het daarvan niet moet hebben. Vergeef mij mijn ongelooft. Geef dat ik in de opvoeding mag wijzen op Uw trouw door de jaren heen. Simson was een kind aan U gewijd. Geef dat mijn kinderen hun leven aan U zullen wijden. Help mij om hun daarin voor te gaan. Amen.

Hoe merk jij Gods leiding in jouw leven?

Reflectie

Een wonderkind, dat is elke baby opnieuw. Alles erop en eraan. Soms kan ik me bijna niet voorstellen dat er zonde in zo'n klein wezentje schuilt. Toch is het de werkelijkheid. De Enige Die op deze wereld geen zonde kende, was Jezus. De zondeloze God vertrouwt zondige kinderen toe aan zondige ouders. Dat is toch al een wonder op zich? We hoeven onze kinderen niet te leren zondigen, dat zit er al in. God heeft ons de taak gegeven om als Zijn vertegenwoordigers te zorgen voor de kinderen die ons zijn toevertrouwd. Tot ze volwassen zijn mogen wij hen voeden, koesteren en gidsen op de weg door het leven. Volgens theoloog J.R. Beeke moeten we onszelf er iedere dag aan herinneren dat we handelen in Gods plaats en in Zijn Naam. Hij beschrijft bijbels ouderschap als een zware verantwoordelijkheid, omdat we geroepen zijn om onze kinderen te behandelen zoals God ze zou behandelen. 'Dit is een opgave, vooral omdat wij, ook als christenen, geneigd zijn tot excessen, om slap of streng te zijn, en gauw inconsequent en zelf willekeurig met onze plichten als ouders omgaan.'² We hebben bij de doop beloofd ons kind te onderwijzen en te laten onderwijzen in de bijbelse leer. En tegelijk vraag je je af hoe. Soms ben je al blij als de stapels was zijn weggevoerd of het avondeten op tijd klaar is. Als er geen ruzie aan tafel is, geen huilende kinderen na een lange dag school. Ook op die dagen zijn we Gods vertegenwoordigers, die mogen wijzen op Hem. In al onze gebreken, waarvan de kinderen onze spiegels zijn. Gelukkig gebruikt het doopformulier woorden waar we elke dag op terug mogen vallen: 'Zo worden wij opgeroepen om een afkeer van onze zonde te hebben, ons voor God te verootmoedigen en onze reiniging en zaligheid buiten onszelf te zoeken.' Het water wijst ons op de onreinheid van onze ziel. We worden opgeroepen om een afkeer te hebben van de zonde, ons te verootmoedigen voor God en onze reiniging en zaligheid *buiten* onszelf te zoeken. Bid en werk, zodat je zult zien dat het Zijn werk alleen is. Dat jouw handen, woorden en daden ingezet mogen worden als een instrument tot eer van Zijn grote Naam.

Laat mij zijn een instrument

Laat mij zijn een instrument,
Heer, in Uw hand
en gebruik mij waar Gij wilt,
dat ik U dienen zal.
Geef mij een open hart,
dat 't stille schreien hoort
en laat mij helpen waar,
't leven zo zwaar schijnt te zijn.
Laat mij steeds wijzen Heer,
naar Uw genadetron,
hulp, troost en plaats is daar,
bereid door Uwe Zoon.

Laat mij zijn een brandend licht,
stralend door U,
schijnend in de duisternis,
waarin zovelen gaan.
Dat 'k altijd spreken zal,
over Uw liefdedaad
en Uw vergeving,
die zondaren op doet staan.
Geef dat ik anderen,
brengen mag aan Uw voet
en maakt mijzelf bereid,
mijn weg met U te gaan.

Vader, ik wil U danken,
dat Gij gaf Uw Zoon,
stervend voor verlorenen,
droeg Hij mijn zondeloon,
daar Hij verlaten werd,
alleen en eenzaam was.
Dat nimmer ik meer zo,
door U verlaten zou zijn.
Laat mij dan leven, Heer,
getuigend van Uw gena,
Gij zijt mijn Heer en God,
die leeft en leven geeft.

Ria de Jong^s

Leven uit genade

‘Toen we trouwden, dacht ik min of meer dat kinderen krijgen “vanzelf” zou gaan. Toen dat niet zo bleek te zijn, leek elke maand er een te veel.’ Anne-Wil en Job mochten achteraf zien dat de komst van hun eerste kindje precies op tijd was, want het was Gods tijd. De perfecte tijd.’

Anne-Wil van der Waal is getrouwd met Job. Samen ontvingen ze drie kinderen. Het gezin woont in Krimpen aan de IJssel. Op Instagram deelt Anne-Wil haar gedachten onder de naam *the.daily.homemaker*.

Wat is jouw mooiste moment van de dag?

‘Het avondeten, wanneer we weer bij elkaar zijn na een dag school of werk. Een onrustig moment, maar tegelijkertijd vind ik het prachtig om alle verhalen te horen en die in gebed voor de Heere neer te leggen. Toen ik net moeder was, leken de dagen soms op elkaar. Ik was toen geneigd om te gaan zoeken naar dingen waar ik voldoening uit kon halen, totdat ik besepte dat het verhaal al bezig was. Ik mocht mijn roeping als moeder vervullen. Die roeping stopt niet, ook al lijkt elke dag hetzelfde. Het verhaal is het ook waard. Je bent niet alleen iets waard als je iets anders doet dan moeder zijn. Mijn roeping ligt in het gezin, daar wil ik mij helemaal voor geven. Daarbij heb ik geleerd dat ik in geen ding bezorgd hoef te zijn, dat ik alles aan God mag overlaten. We denken de dingen soms in eigen hand te hebben, maar controle is een illusie. Bij elke roeping hoort ook dat je daarmee Zijn Woord en Evangelie mag uitdragen. Dat is elke dag opnieuw een worsteling. Het moederschap is niet altijd een mooi baantje: elke dag staat er weer een portie was te wachten, moeten er luiers worden verschoond en vieze neuzen schoon worden geboend. Ook als je moe bent wordt er veel van je gevraagd. Mijn hoofd loopt soms om van alle emoties. Ondanks dat is het mijn taak om de kinderen elke dag op de plek te brengen waar ze moeten zijn: bij God. Ook als ik het zelf op een andere plek lijk te zoeken, moet

ik weer naar Hem terug. Leven uit genade en alles van Hem verwachten is iets wat ik uit mezelf niet kan. Daarvoor heb ik voeding nodig uit Gods Woord. Wanneer ik de Bijbel voor mezelf bestudeer of voorlees aan de kinderen, kan God dat soms zomaar gebruiken om een licht te werpen op iets wat ik in het gebed bij Hem moet brengen.'

Je houdt je bezig met *homemaking*. Kun je eens vertellen wat dat inhoudt?

'*Homemaking* gaat voor mij over het creëren van een thuis, een veilige plek waar iedereen welkom is. In Amerika wordt de term breder gebruikt: daar wordt het ook verbonden met zelfvoorzienend zijn. *Homemakers* benadrukken dat je thuis nodig bent. Niet alleen voor het eten en de praktische zaken, maar ook voor de geestelijke verzorging. Voor mij is het een roeping om thuis te doen wat ik doe, iedere dag weer. Ook als de tafels telkens weer vies worden. Het heeft daarnaast ook te maken met de lange termijn. Waar ik mijn kinderen mee voed, zal ik niet gelijk terugzien. Na de geboorte van onze eerste ben ik nog aan het werk gegaan, maar dit gaf veel onrust. Het was voor ons financieel mogelijk dat ik stopte met werken, en dat heb ik toen gedaan. Ik voel mij nu niet financieel afhankelijk van mijn man, maar we zorgen samen voor het gezin. Elk op onze eigen manier. De Heere heeft ons niet voor niets bij elkaar gebracht.'

Wat betekent eenvoudig geluk volgens jou?

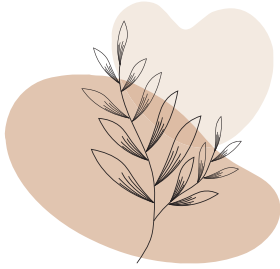
'De dagelijkse dingen die je gegeven worden en die je ook zo mag zien. Het is niet nodig om je geluk buiten de deur te zoeken: je kunt ook genieten van wat je thuis gegeven is. Ik vind het al een zegen als ik mijn groente en fruit in huis heb. Of als ik eieren kan rapen die de kippen in onze tuin gelegd hebben. Dat ik een waardevol gesprek heb met de kinderen terwijl ik de was vouw. Of het moment als de kinderen uit school komen en we rustig wat met elkaar drinken. Dat is voor mij al meer dan genoeg. Het hoeft niet groots, dat heeft het moederschap mij wel geleerd. Ook gaat het niet om de hoeveelheid spullen of nieuwe dingen. Het geeft mij meer voldoening om naar iets te moeten zoeken, dan het meteen te kunnen kopen. Wanneer ik bijvoorbeeld bij de kringloop iets tegenkom dat bij me past, dan kan ik daar echt blij van worden. Ik heb geleerd om niet te hoge eisen te stellen aan mezelf. Soms wilde ik alles zo brandschoon hebben, dat het niet meer haalbaar was. Dat was best een worsteling, waarbij ik me afvroeg wat ik verkeerd deed. Was ik

te lui? Had ik te lang met een kopje koffie op de bank gezeten? Ik kon mezelf dan verwijten maken. Als je heel de dag thuis bent, ben jij degene die eisen stelt aan je eigen kunnen. Daarom zoek ik geluksmomenten in de dag. Het is niet één jurkje dat ik op mag hangen, maar er is weer een hele stapel was. Allemaal gekregen kleding. Ook ben ik dankbaar als ik moe ben, omdat ik Gods kracht dan meer ervaar dan wanneer ik bouw op mijn eigen kunnen.'

Je schrijft: 'Tijd is kostbaar. En het maakt wel degelijk uit hoe we die gekregen tijd besteden. Vandaag komt niet meer terug en je weet niet of morgen nog komt.'

'Alle tijd die we ontvangen hebben in ons leven, is genadetijd. Tijd om allereerst God te zoeken, en in de tweede plaats om je kinderen voor te leven wat het betekent om Hem te dienen. Een van de waarden die ik van huis uit heb meegekregen, is dat Gods Woord voorop staat. Dat betekent ook dat je dingen laat liggen die misschien interessant lijken, maar die niet overeenstemmen met Zijn geboden. Tijd is heel kostbaar. Daarom is het belangrijk je ervan bewust te zijn hoe je de ontvangen tijd invult. Je kinderen zijn je gegeven. Soms kan de verantwoordelijkheid voor hun zielenheil mij overweldigen. Tegelijk mag ik echter verwachten dat de Heere een doel heeft met de kinderen die Hij aan ons toevertrouwd. Er wordt weleens gezegd dat je moet kijken vanuit een vogelperspectief, waardoor je alles overziet. Ik geloof dat de Heere juist dat voor ons doet. Dat hoeven wij niet zelf te doen. We hoeven het alleen maar over te geven aan God.'

Hoofdstuk 2

Toegewijd

Richteren 13:6-18

6. Toen ging deze vrouw naar binnen en zei tegen haar man: Een Man Gods kwam bij mij en Zijn uiterlijk was als het uiterlijk van een Engel van God, heel ontzagwekkend. Ik vroeg Hem niet waar Hij vandaan kwam, en Hij heeft mij Zijn Naam niet verteld.

7. Maar Hij zei tegen mij: Zie, u zult zwanger worden en een zoon baren. Welnu, drink geen wijn of sterkedrank en eet niets onreins, want het jongetje zal van de moederschoot af tot op de dag van zijn dood als nazireeër aan God gewijd zijn.

8. Daarop bad Manoach de HEERE vurig en zei: Ach, Heere, laat de Man Gods Die U gezonden hebt, toch opnieuw naar ons toe komen om ons te leren wat wij met het jongetje dat geboren zal worden, moeten doen.

9. En God verhoorde de stem van Manoach, en de Engel van God kwam opnieuw naar de vrouw toe, terwijl zij in het veld zat, en haar man Manoach niet bij haar was.

10. Toen haastte de vrouw zich en snelde weg en vertelde het haar man. En zij zei tegen hem: Zie, de Man Die op die dag naar mij toe kwam, is mij verschenen.

11. Toen stond Manoach op en ging zijn vrouw achterna. En hij kwam bij die Man en zei tegen Hem: Bent U de Man Die tot deze vrouw gesproken heeft? En Hij zei: Ik ben het.

12. Toen zei Manoach: Welnu, laten Uw woorden uitkomen. Wat zal de leefwijze van het jongetje zijn, en wat zijn werk?

13. En de Engel van de HEERE zei tegen Manoach: Voor alles wat Ik de vrouw gezegd heb, moet zij op haar hoede zijn.

14. Zij mag niets eten wat van de wijnstok afkomstig is. Wijn en sterkedrank mag zij niet drinken en evenmin mag zij ook maar iets onreins eten. Alles wat Ik haar geboden heb, moet zij in acht nemen.

15. Toen zei Manoach tegen de Engel van de HEERE: Laat ons U toch hier doen blijven en een geitenbokje voor U bereiden.

16. Maar de Engel van de HEERE zei tegen Manoach: Ook al doet u Mij hier blijven, Ik zal van uw brood niet eten. En als u een brandoffer wilt brengen, moet u dat aan de HEERE offeren. Manoach wist namelijk niet dat het een Engel van de HEERE was.

17. En Manoach zei tegen de Engel van de HEERE: Wat is Uw Naam? Dan kunnen wij U eren, wanneer Uw woord uitkomt.

18. Maar de Engel van de HEERE zei tegen hem: Waarom vraagt u zo naar Mijn Naam? Die is immers wonderlijk!

Mitlag

De vrouw van Manoach loopt naar haar man om te vertellen wat God haar beloofd heeft. Simson zal vanaf het prilste begin tot aan het einde van zijn leven aan God gewijd zijn. Hij zal een nazireeër zijn: iemand die anderen door zijn manier van leven steeds herinnert aan het dienen van de Heere, met een volledige toewijding aan God.⁴ Hierbij horen leefregels. Zo mocht een nazireeër geen alcohol drinken. Ook was het verboden om in aanraking te komen met een gestorvene, zelfs als het om zijn eigen vader of moeder ging. (Num. 6:6). De derde leefregel ging over de haardracht: het was voor een nazireeër verboden om zijn haar af te knippen. Regels die deels ook tijdens de zwangerschap nageleefd moesten worden. (Richt. 7 en 14) De enige voor wie dit in het Oude Testament ook gold, was Samuel.⁵ Een kind dat is toegewijd aan God. En wat doet Manoach wanneer hij het grote nieuws hoort? Twijfelt hij na hun jarenlange kinderloosheid aan de belofte? Nee, hij doet het voor-naamste werk dat een ouder kan doen: hij bidt vurig of de Man Die door God gezonden was opnieuw kan komen, om hun te leren wat ze moeten doen met het jongetje dat geboren zal worden. Gods belofte brengt hem op zijn knieën, in afhankelijkheid van God. Matthew Henry schrijft hierover: ‘Zij, die van de hemel gehoord hebben, kunnen niets anders dan verlangen er meer van te horen, telkens en nogmaals de Naam van God te ontmoeten.’⁶